

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Udział bibliotek publicznych w edukacji polonistycznej (na przykładzie Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu)

Author: Barbara Pytlos

Citation style: Pytlos Barbara. (2018). Udział bibliotek publicznych w edukacji polonistycznej (na przykładzie Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu). W: A. Guzy, D. Krzyżyk, M. Ochwat, M. Wójcik-Dudek (red.), "W krajobraz literacko-kulturowy i językowy wpisane... : księga jubileuszowa dedykowana Profesor Bernadecie Niesporek-Szamburskiej w czterdziestolecie pracy naukowej i dydaktycznej" (S. 469-479). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Udział bibliotek publicznych w edukacji polonistycznej (na przykładzie Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu)

Wokół współczesnej szkoły, także kształtu nauczania w niej języka polskiego, toczy się od kilkunastu lat żywa dyskusja. Powodowana jest szybkim rozwojem technologii informacyjnych¹. Anna Pilch, biorąc w niej udział, pisze, że istotne jest to, by w podejściu do tekstów i kodów kulturowych stosować szersze perspektywy i dostrzegać ich złożony (polisemiczny) charakter². Badaczka zauważa, iż widoczną cechą współczesnej polonistycznej rzeczywistości winny być pluralizm i synkretyzm, czyli umiejętne łączenie tradycji z nowoczesnością³. Problemy, na które A. Pilch zwraca uwagę, dotyczą faktu, że dyskusja o współczesnej szkole skupia się głównie na refleksji odnośnie do dwóch stanowisk w dyskursie o szkole: tradycji i nowoczesności⁴. Oba stanowiska mają punkty zarówno styczne, jak i wzajemnie się wykluczające. A. Pilch, poszukując jakiegoś wspólnego mianownika w postrzeganiu tekstów kultury, stwierdza, że umiejętność ich czytania – tekstu poezji oraz tekstu obrazu malarskiego – we wspólnej przestrzeni werbalnej i wizualnej może taki mianownik stanowić. Jej propozycja skupia się też wokół pa-

¹ Zob. *Edukacja polonistyczna wobec trudnej współczesności*. Red. A. JANUS-SITARZ. Kraków 2010.

² Zob. *ibidem*, s. 65–66.

³ Zob. *ibidem*, s. 66.

⁴ Zob. *ibidem*.

mięciowego opanowania tekstów poetyckich. Chodzi przecież o to, aby ucznia przekonać, jakim skarbem jest polska kultura⁵.

W dysputach o kształcie szkolnego nauczania sporo miejsca poświęca się traktowaniu ucznia. Jest to drugi ważki czynnik wpływający na efektywność edukacji polonistycznej. Bierze się przy tym pod uwagę fakt, że szkoła – jako instytucja edukacyjna – może powodować różnorodną lęk i być przyczyną stresu. Oba te czynniki mogą na uczniów, a także nauczycieli oddziaływać nie tylko pozytywnie, ale i negatywnie.

Badania dotyczące szkoły bez barier, stresu i lęków wśród uczniów prowadzi Jubilatka Bernadeta Niesporek-Szamburska⁶. Analizuje Ona wnikliwie wpływy różnego rodzaju stresorów na osiągnięcia uczniów⁷. Jednym z ważnych stresorów są relacje między uczniami⁸. Kończąc szkic B. Niesporek-Szamburska zauważa:

Jak widać, trudne sytuacje zdarzające się w szkole bardzo negatywnie działają na psychikę uczniów i często wyrażają się w ich zachowaniu oraz w języku, zarówno w twórczości dotyczącej nazw związanych ze szkołą, jak i w ich wypowiedziach. Zjawiska te zależą niewątpliwie od klimatu, jaki panuje w społeczności szkolnej. Szkoła otwarta na ucznia to szkoła, w której uczniowie nie czują lęku, towarzyszy im jedynie *eustres*, a sam nauczyciel ma szansę zostania opiekunem, którego uczniowie nie będą się bali, ale przyjdą do niego po poradę. A ich opis życia szkolnego oraz tworzone nazwy będą w większym stopniu nasycone zadowoleniem i wartościami pozytywnymi⁹.

Z kolei Dorota Amborska-Głowacka w artykule *Podmiotowość w społeczeństwie informacyjnym. Nowe wyzwania dla edukacji polonistycznej* wymienia niektóre warunki, jakie powinna spełniać szkoła, aby zyskać miano otwartej¹⁰. W ich spełnieniu najważniejsze są sposoby komunikowania. Komunikowanie winno się odbywać według określonych strategii¹¹. Autorka wiąże problem z ukierunkowaniem go na wartości:

⁵ Zob. *ibidem*, s. 67.

⁶ Zob. B. NIESPOREK-SZAMBURSKA: *O szkole, stresie i lęku słów kilka...* W: *Szkoła bez barier. O trudnościach w nauczaniu i uczeniu się*. Red. A. GUZY, B. NIESPOREK-SZAMBURSKA, M. WÓJCIK-DUDEK. Katowice 2015, s. 201-213.

⁷ Zob. *ibidem*, s. 210-211.

⁸ Zob. *ibidem*, s. 212.

⁹ Zob. *ibidem*.

¹⁰ Zob. D. AMBORSKA-GŁOWACKA: *Podmiotowość w społeczeństwie informacyjnym. Nowe wyzwania dla edukacji polonistycznej*. W: *Szkoła bez barier...*, s. 15-27.

¹¹ Zob. *ibidem*, s. 22-25.

W toku szkolnej edukacji polonistycznej rozwijanie i dookreślanie podmiotowości, rozumianej w odniesieniu do społeczeństwa jako system wewnętrznych przepisów, dokonuje się w kontekście wartościowania. Nauczyciel polonista staje się świadkiem rozwoju ucznia w różnych dziedzinach sztuki, która wyzwala w coraz bardziej złożonych przestrzeniach komunikacji nowe rozumienie wartości. Bardzo istotnym celem edukacji – we wszystkich przestrzeniach, w jakich komunikuje się podmiot – jest doprowadzenie do tego, aby uczeń rozumiał wartości, umiał odróżnić je od antywartości, a dalej, by respektował i akceptował wartości. W efekcie trudno sprawić, by zamierzenia te stały się podstawą instytucjonalnego oddziaływania. [...] Eksponowane w ramach edukacji polonistycznej sposoby i formy odczytania wartości zakorzenionych w tradycji humanistycznej – z konieczności okrojone i odarte z aury świeżości – dalekie są od oczekiwań wielu uczniów. Próba relatywizacji, dotycząca wartości powszechnie uznawanych, może skutkować dysfunkcjonalnością edukacji i oderwaniem jej od rzeczywistych pragnień i dążeń podmiotu, a także wpłynąć na osłabienie więzi między uczestnikami procesu dydaktycznego¹².

Podkreślić trzeba, że w publikacji *Szkoła bez barier. O trudnościach w nauczaniu i uczeniu* się zwrócono uwagę na wiele problemów z którymi boryka się współczesna edukacja polonistyczna. Także na fakt, że szkoła jako instytucja edukacyjna i kulturalna nie działa w przestrzeni komunikacyjnej sama. Wspierają ją inne instytucje kultury, z których wymienić przykładowo można choćby teatr czy też biblioteki, zwłaszcza biblioteki publiczne. W edukacji polonistycznej odgrywają one rolę niebagatelną i są zapewne także solidnym wsparciem dla szkoły, ponieważ biorą udział w kształceniu nieformalnym lub – jak niektórzy badacze twierdzą – nieoficjalnym¹³. Biblioteki publiczne w specyficzny sposób uczestniczą w procesie dydaktycznym: nie wywołują w korzystających z ich dobrodziejstw stresu i lęków, a proponowane przez nie oferty edukacyjne mogą być przyjmowane bez żadnego przymusu. Nieformalny lub nieoficjalny udział bibliotek publicznych w edukacji polonistycznej zaprezentuję w niniejszym szkicu na przykładzie Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu. Warto zaznaczyć, iż ze względu na objętość tekstu temat zostanie tylko zasygnalizowany, a nie szczegółowo omówiony.

¹² Ibidem, s. 24.

¹³ Zob. *Inspirator obywatelski. Przewodnik nieformalny po edukacji obywatelskiej w bibliotekach publicznych i nie tylko*. Red. G. MAKOWSKI, F. PAZDERSKI. Warszawa 2011, s. 10–11.

Małgorzata Kisilowska zajmująca się edukacyjną działalnością publicznych bibliotek w artykule *Biblioteki publiczne a „kultura iwentu” i kulturowa wszystkożerność* opisuje wyzwania, jakie współcześnie stoją przed bibliotekami publicznymi. Wskazuje ich znaczenie w przestrzeni publicznej¹⁴, a mianowicie: z jednej strony to, że działalność bibliotek obecnie wpisuje się w trend nadążania za wszystkimi, ulotnymi i zmiennymi (co wcale nie musi oznaczać negatywnymi), potrzebami użytkowników, a także próbuje dostosować się do ich sposobu życia. Nie powinno i nie może to przysłaniać realizacji ich misji¹⁵. A z drugiej strony należy bronić bibliotek jako swoistej przestrzeni publicznej, wyjątkowego „wspólnego dobra, z którego każdy może korzystać według potrzeby i umiejętności”¹⁶. M. Kisilowska, powołując się na postrzeganie problemu poza Polską (Naoemi Klein), przypomina, że współcześnie otwartość bibliotek publicznych rozumieć trzeba jako dostęp do miejsc realizacji wartości, takich jak wiedza, przestrzeń publiczna, oraz dzielenie się nimi w przeciwieństwie do nadmiernego gromadzenia informacji i komercji¹⁷. W podsumowaniu autorka stwierdza:

Wychowanie do książki jako zadanie bibliotek nie jest przecież niczym nowym – w literaturze przedmiotu, zwłaszcza w kontekście pedagogiki (przedwojennej) czy promocji (współcześnie) bibliotecznej, od zawsze mówiło się o konieczności wprowadzania czytelników w świat lektury. Podnoszenie kompetencji i wrażliwości estetycznej jest więc zadaniem właściwie bez końca dla bibliotekarzy. Być może jednak dziś zaczynać trzeba nie wprost, żeby czasami bardzo różnymi drogami czytelnika do książki – do tekstu – doprowadzić¹⁸.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu ma dość długą tradycję wypracowywania kontaktów z czytelnikami. Powstała bowiem w okresie II Rzeczypospolitej: 25 listopada 1927 roku. Otwartość na użytkownika w tej książnicy budowano latami. Jej oferta także teraz adresowana jest do szerokiego kręgu publiczności czytającej (dzieci, młodzież, rodziny, seniorzy). Bibliotekarze tam pracujący podejmują liczne inicjatywy i realizują wiele projektów, które przyczyniać się

¹⁴ Zob. M. KISIŁOWSKA: *Biblioteki publiczne a „kultura iwentu” i kulturowa wszystkożerność*. W: *Megabiblioteki. Wybrane tendencje w bibliotekarstwie publicznym*. Red. D. PIĘTRYKIEWICZ, E.B. ZYBERT. Warszawa 2015, s. 63–79.

¹⁵ Zob. *ibidem*, s. 76.

¹⁶ Zob. *ibidem*.

¹⁷ Zob. *ibidem*.

¹⁸ Zob. *ibidem*, s. 77.

będą do aktywizacji kulturalnej, edukacyjnej oraz intelektualnej społeczności w tym regionie. Inicjatywą, która w oczywisty sposób wspomaga edukację polonistyczną, są organizowane w księżnicy od 2005 roku Sosnowieckie Dni Literatury. Ich pomysłodawczynią jest dyrektor Biblioteki Elwira Kabat-Georgijewa. A jak wynika z rozmów z kierowniczką biblioteki Dorotą Szatan, uczestniczy w nich liczne grono użytkowników. Podczas trwania Dni mają oni możliwość spotkania się z pisarzami, poetami, ludźmi kultury. Przebieg Sosnowieckich Dni Literatury oraz ich wkład w edukację kulturową można prześledzić na podstawie wybranych sprawozdań bibliotecznych. Owych spotkań z literaturą było już dwanaście (2005–2016).

Pierwsze Sosnowieckie Dni Literatury w 2005 roku traktować można jako pewnego rodzaju test dla użytkowników. W jakimś sensie sprawdzano zapotrzebowanie na tego typu kontakty i korzyści z nich płynące. Do udziału w imprezie zapraszano szerokie czytelnicze grono, w tym szczególnie młodzież. Starano się o upowszechnienie informacji o nich. Biblioteka przygotowywała informatory i wszyscy odwiedzający księżnicę mogli je otrzymać. Uczestnictwo w imprezie nie było niczym ograniczane. Organizowano ją na przełomie maja i czerwca. Kończyła się na ogół w pierwszej dekadzie czerwca. Nietrudno zauważyć, że już sama nazwa tej imprezy wskazuje, jak silnie wpisuje się ona we wspieranie szkolnej edukacji polonistycznej i edukacji regionalnej¹⁹.

Kolejne Sosnowieckie Dni Literatury zorganizowano w 2006 roku i trwały tylko dwa dni. Wzięło w nich udział około siedmiuset osób. Czytelnicy mieli okazję spotkać się z Marcinem Wolskim, Wojciechem Kuczokiem, Tomaszem Raczkim, a w listopadzie tegoż roku – ze Zdzisławem T. Łączkowskim²⁰.

Inicjatywę pani dyrektor akceptowali użytkownicy, skoro Sosnowieckie Dni Literatury przygotowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu w maju 2007 roku trwały trzy dni. Uczestniczyło w nich około trzystu osób. Czytelnicy mogli się spotkać z Krzysztofem Vargą, Sławomirem Shutym, Jerzym Sosnowskim, Ryszardem Krynickim, Eustachym Rylskim, Jackiem Cyganem²¹. W roku 2007 odbyło się jeszcze siedem dodatkowych spotkań z pisarzami, w których udział wzięło prawie osiemset osób. Warto odnoto-

¹⁹ Informacje podaję na podstawie rozmowy z kierowniczką biblioteki Dorotą Szatan, gdyż brakuje sprawozdania.

²⁰ Zob. *Sprawozdanie z działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu z roku 2006*. Sporządziła D. SZATAN. Sosnowiec 2006, s. 1.

²¹ Zob. *Sprawozdanie z działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu z roku 2007*. Sporządziła D. SZATAN. Sosnowiec 2007, s. 1.

wać, że na spotkanie z Andrzejem Stasiukiem przyszło stu dziesięciu czytelników, z Olgą Tokarczuk – stu ośmiu, a ze Stefanem Chwinem – osiemdziesięciu trzech.

Jak wynika ze sprawozdania, w oddzielnym cyklu edukacyjnym biblioteka zaprasza użytkowników na rozmowy z pisarzami z Zagłębia, organizowane pod nazwą: Spotkania z Pisarzami Zagłębiowskimi. Jest to ważny aspekt włączenia biblioteki w edukację regionalną. W roku 2007 w sosnowieckiej ksiąźnicy gościli Jerzy Przeździecki i Stanisław Krawczyk.

Czwarte z kolei Sosnowieckie Dni Literatury przygotowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu w roku 2008 rozpoczęły się 8 maja i trwały do 10 czerwca, a organizowano je we współpracy z Instytutem Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, z Okularnikami – Fundacją Agnieszki Osieckiej w Warszawie, Muzą Art Cafe w Sosnowcu, Empikiem – z Centrum Handlowo-Rozrywkowym Plaza w Sosnowcu. Patronat medialny należał do portalu internetowego – Sosnowiec.info.pl. Całość imprezy realizowano w ramach programu operacyjnego *Promocja czytelnictwa* Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego²².

Od 8 maja do 10 czerwca czterysta sześćdziesiąt dwie osoby miały możliwość poznać twórczość autorów: Huberta Klimko-Dobrzanieckiego, ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego, Wojciecha Brzoski, Ewy Lipskiej, Mariusza Sieniewicza, Tomasza Różyckiego. A w kwietniu tegoż roku miało miejsce spotkanie z Jackiem Dehnelem, we wrześniu z – Joanną Siedlecką, w listopadzie – ze Stanisławem Jędryką. W sumie spotkania zgromadziły publiczność czytającą w liczbie pięciuset dziewięćdziesięciu osób²³.

Przeglądając sprawozdania biblioteczne, nietrudno dostrzec, że biblioteka wyraźnie wpisuje się w kulturalne życie miasta, promuje polskie życie literackie, a nauczycielom polonistom i młodzieżowemu czytelnikowi służy pomocą w wychowaniu do wartości, jakie niesie z sobą literatura. Bogaty pod względem literackich spotkań w bibliotece był rok 2009, gdy trwały piąte Sosnowieckie Dni Literatury. Czytelnicy mieli okazję spotkać się z Kazimierzem Orłosiem, Barbarą Gruszką-Zych, Marianem Kisielom, Wiesławem Myśliwskim, Jerzym Suchankiem, z Bronisławem Wildsteinem²⁴. Skorzystało z tego czterysta dwadzieścia osiem

²² Zob. *Sprawozdanie z działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu z roku 2008*. Sporządziła D. SZATAN. Sosnowiec 2008, s. 1; *Informator Miejskiej Biblioteki Publicznej im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu*. Sosnowiec 2008, s. 2.

²³ Zob. *ibidem*, s. 1.

²⁴ Zob. *Sprawozdanie z działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu z roku 2009*. Sporządziła D. SZATAN. Sosnowiec 2009, s. 1.

osób. W sumie jednak w spotkaniach ze współczesnymi literatami uczestniczyło osiemset siedemdziesiąt siedem osób, ponieważ w styczniu 2009 roku biblioteka gościła Kirę Gałczyńską, a w kwietniu – Małgorzatę Szejnert i Andrzeja Filipiuka, we wrześniu – Aleksandrę Namysło, w listopadzie – Marcina Świetlickiego²⁵. Przeglądając sprawozdania, można zauważyć, że Sosnowieckie Dni Literatury ulegały ciągłym zmianom, trwały coraz dłużej, a ponadto od 2009 roku w ich ramach zaczęto prowadzić warsztaty krytycznoliterackie, podczas których ważne miejsce zajmowały problemy dziennikarstwa oraz krytyki literackiej²⁶.

Interesująco w pamięci czytelników zapisały się siódme Sosnowieckie Dni Literatury w roku 2011, do których przygotowania przyczynili się Wydział Filologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Pracownia Życia Literackiego na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim przy Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich – Oddział w Krakowie, Ewa i Stanisław Kulisiowie, kawiarnia Jama Michalika, Instytut Mikołowski im. Rafała Wojaczka w Mikołowie, Miejski Klub „Maczki” w Sosnowcu, a patronat medialny nad nimi objęły między innymi: Polskie Radio Katowice, portal internetowy silesiakultura.pl oraz regionalne czasopisma („Wiadomości Zagłębia”, „Nowe Zagłębie”, magazyn studencki „Spinacz”)²⁷. Spotkania literackie trwały od 8 maja do 3 czerwca 2011 roku. Czytelnicy spotkali się z: Adamem Zagajewskim, Danutą Opacką-Walasek, Andrzejem Franaszkiem, Grażyną Bąkiewicz, Małgorzatą Strykowską-Zarembą, Mariuszem Czubajkiem, Mikołajem Łozińskim, Krzysztofem Szewczykiem, Andrzejem Stasiukiem, Barbarą Gawryluk i z innymi twórcami²⁸. Uczestniczyło w spotkaniach około sześciuset pięćdziesięciu osób. Warto dodać, że pracownicy naukowci Uniwersytetu Śląskiego podczas Sosnowieckich Dni Literatury prowadzili wykłady na temat literatury współczesnej, i nie tylko.

Ze względu na to, że w 2011 roku obchodzono setną rocznicę urodzin Czesława Miłosza, wiele spotkań poświęcono nobliście, o czym świadczy: Gala Poetycka w pałacu Dietla w Sosnowcu 3 czerwca 2011 roku, nazwana *Wykonywać Święto Wiosny. Poeci Krakowa Czesławowi Miłoszowi*, z udziałem następujących twórców: Józefa Barana, Leszka Długosza, Eligiusza Dymowskiego, Leszka Elektorowicza, Elżbiety Wojnarowskiej,

²⁵ Zob. ibidem.

²⁶ Zob. ibidem.

²⁷ Zob. *VII Sosnowieckie Dni Literatury*. Informator. Sosnowiec 2011, s. 2. Brakuje sprawozdań za rok 2010.

²⁸ Zob. ibidem, s. 3–4.

Michała Zabłockiego, Zofii Zarębianki, Adama Ziemanina²⁹. Ponadto w trakcie trwania Dni czytelnicy w ramach Salonu Literackiego spotkali się między innymi z Grażyną Bąkiewicz, Mikołajem Łozińskim, Markiem Przybyłą, a w ramach Akademii Literatury wykłady prowadzili badacze literatury – profesorowie Włodzimierz Wójcik, Marian Kisiel, Krzysztof Kłosiński. Podczas warsztatów literackich własnymi doświadczeniami się dzielili: Feliks Netz, Maciej Szczawiński, Maciej Melecki. Zainteresowaniem cieszyła się impreza *Czas na debiut*, podczas której swą twórczość prezentowała Joanna Starczewska-Segieta³⁰. Jak można się przekonać, przeglądając sprawozdania, Sosnowieckie Dni Literatury w miejskiej przestrzeni stały się wydarzeniem ważnym, kształtującym życie kulturalne nie tylko miasta, ale i regionu. Zaslugi Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu w promocji współczesnej literatury i czytelnictwa są nie do przecenienia; oczywiście, z pożytkiem dla edukacji polonistycznej.

Ósme z kolei Sosnowieckie Dni Literatury w 2012 roku też wzbogacono wykładami pracowników naukowych Uniwersytetu Śląskiego w ramach Akademii Literatury. I tak, czterysta osób wysłuchało wystąpienia Jana Piotrowiaka o problemach poezji Władysława Sebyły, Aleksandra Wilkonia o obrazie Polski i polskiej kultury w literaturze, Danuty Opackiej-Walasek o poezji Wisławy Szymborskiej. Ewa Ogłóza wygłosiła wykład *Filozofia i sztuka w opowieściach dla dzieci Tiny Oziewicz*, a Jan Malicki mówił o twórczości Macieja Maleńczuka. Guido Lauro Parisi natomiast przypominał *Boską komedię*.

Z kolei Krzysztof Kłosiński wykładem *Po co komu humanista?* w roku 2012 rozpoczął Sosnowieckie Dni Literatury³¹, które trwały od 8 maja do 6 czerwca tegoż roku. W tym czasie siedmiuset sześćdziesięciu użytkowników biblioteki miało możliwość spotkać się z Tadeuszem Nyczkiem, Marianem Kisiel, Justyną Bargielską, Michałem Witkowskim, Sebastianem Reńcą, Jackiem Cyganem, Martą Fox, Joanną Bator, Beatą Ostrowicką, Zygmuntem Miłoszewskim, Renatą Piątkowską, z Tadeuszem Sobolewskim³². Wydarzeniami wyjątkowymi podczas Dni były: wystawa Sławomira Mrożka *Tango z samym sobą*, projekcja filmu *Mrozek i Baltazar*, wykład inauguracyjny Tadeusza Nyczka *Mrozek: mity i fakty*, benefis Profesora Włodzimierza Wójcika w osiemdziesiątą rocznicę urodzin, a także promocja książek Mirona Białoszewskiego *Tajny dziennik*

²⁹ Zob. *ibidem*, s. 3.

³⁰ Zob. *ibidem*, s. 3–4.

³¹ Zob. *Sosnowieckie Dni Literatury. Informator*. Sosnowiec 2012, s. 4.

³² Zob. *Sprawozdanie z działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu za rok 2012*. Sporządziła D. SZATAN. Sosnowiec 2012, s. 1.

i Tadeusza Sobolewskiego *Człowiek Miron*. Własną twórczość w ramach imprezy *Czas na debiut* prezentowała Ena Kielska, a warsztaty literackie prowadzili: Maciej Melecki, Feliks Netz, Krzysztof Siwczyk³³. Wczytując się w sprawozdania z działalności biblioteki, można bez problemu wysnuć wniosek, że w spotkaniach o literaturze podczas Sosnowieckich Dni Literatury uczestniczą młodzi użytkownicy ksiąźnicy, studenci dziennikarstwa i polonistyki.

Tak też było podczas dziewiętych Sosnowieckich Dni Literatury, trwających od 7 maja do 5 czerwca 2013 roku, które Miejska Biblioteka Publiczna im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu organizowała, tak jak poprzednie, przy współpracy Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Imprezą inauguracyjną Dni była wystawa *Kafka vs. Schulz: miejsca wspólne, miejsca własne*, prezentacja multimedialna, panel dyskusyjny na temat *Pisarze o Schulzu* z udziałem Marcina Barana, Irka Grina i Wojciecha Bonowicza, a także przegląd filmów krótkometrażowych: *Kafka vs. Schulz: fascynacje, inspiracje, obsesje*³⁴. W ramach Salonu Literackiego z twórcami: Marcinem Brykczyńskim, Andrzejem Grabowskim, Jarosławem Mikołajewskim, Mają Grzegorzewską, Szczepanem Twardochem, Anną Janko, Marcinem Świetlickim, Jackiem Dehelem, Eustachym Rylskim, Pawłem Wakułą, Barbarą Gawryluk, Karolem Bajorowiczem, spotkało się sześćset siedemnaście osób. Własną twórczość prezentował Adrian Witzak, a w Akademii Literatury wystąpili Krzysztof Kłosiński, Magdalena Boczkowska i Danuta Opacka-Walasek³⁵. Warsztaty literackie prowadzili: Sławomir Matusz, Bartłomiej Majzel, Feliks Netz³⁶. Nie zabrakło także imprezy muzycznej, czyli koncertu zespołu Brzoska i Gawroński, na zakończenie Sosnowieckich Dni Literatury³⁷. W ten sposób działalność biblioteki wpisuje się w różne aspekty życia kulturalnego miasta i regionu. Jest otwarta na wielość zjawisk kultury.

Rok 2014 był rokiem jubileuszowym, ponieważ Sosnowieckie Dni Literatury organizowano po raz dziesiąty. W kulturalnym kalendarzu biblioteki i miasta zagościły one na stałe. Znane też były w kraju. Każdy rok przynosił niewielkie innowacje. Dni Literatury miały miejsce od 6 maja do 4 czerwca 2014 roku. Wydział Filologiczny współpracował przy

³³ Zob. *ibidem*; *Sosnowieckie Dni Literatury. Informator...*, s. 3–4.

³⁴ Zob. *Sosnowieckie Dni Literatury. Informator*. Sosnowiec 2013, s. 3.

³⁵ Zob. *Sprawozdanie z działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu za rok 2013*. Sporządziła D. SZATAN. Sosnowiec 2013, s. 1; *Sosnowieckie dni Literatury. Informator...*, s. 3–4.

³⁶ Zob. *ibidem*.

³⁷ Zob. *ibidem*.

ich organizacji. Ich rozpoczęcie powiązano z przybliżeniem twórczości poetów Skamandra (wystawa, konferencja, pokaz filmów dokumentalnych). Nowością był poetycki *hyde park* pod hasłem *Poezjo, na ulicę*³⁸. 9 maja o godzinie 15.00 na placu Stulecia w Sosnowcu (tzw. Patelnia) aktorzy Teatru Zagłębia recytowali wiersze przy wcale niemałej publiczności. A ponadto czytelnicy mogli uczestniczyć w spotkaniach z Wojciechem Kassem, Łukaszem Orbitowskim, Angeliką Kuźniak, Marianem Kisielim, Arturem Liskowackim, Michałem Wrońskim, Olgą Tokarczuk, z Ignacym Karpowiczem³⁹. W sprawozdaniu nie podano liczby uczestników. Sosnowieckie Dni Literatury zakończyły się finałem konkursu czytelniczego pod hasłem *Bibliożerca roku*. Swoją twórczość prezentowała Marta Palarz, a warsztaty literackie prowadzili: Paweł Sarna, Jacek Golonka, Monika Wiszniewska, Justyna Budzik⁴⁰.

W roku 2015 Sosnowieckie Dni Literatury odbywały się w dniach od 5 maja do 5 czerwca. Do współpracy oprócz Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego włączyły się jeszcze inne instytucje, a mianowicie: Centrum Informacji Miejskiej w Sosnowcu, Biblioteka Śląska w Katowicach, kwartalnik literacko-artystyczny „FA-art”. Dni oczywiście miały także odpowiedni patronat medialny. Zainaugurowano je wystawą na temat: *Niepoprawny Istnieniowiec! Poeta! Leśmian!*. Następnie najmłodszych czytelników zaproszono na widowisko literacko-muzyczne: *Leśmian dzieciom – baśnie z Dalekiego Wschodu*, wszystkich użytkowników zaproszono na poetycki *hyde park*, a w ramach Akademii Literatury wykład *Zachwyć się Leśmianem* wygłosiła Danuta Opacka-Walasek. Czytelnicy spotkali się z twórcami: Bartłomiejem Majzelem, Romualdem Pawlakiem, Roksana Jędrzejewską-Wróbel, Marianem Kisielim, Katarzyną Bondą, Markiem Krajewskim, Małgorzatą Szejnert, Lilianą Fabisińską, Jackiem Durskim, Michałem Zawadką, Markiem Bińczykiem, Marcinem Pałaszem i innymi. Oczywiście, było też rozstrzygnięcie konkursu czytelniczego *Bibliożerca roku*. Własną twórczość przedstawiała także Małgorzata Zając, a warsztaty literackie prowadził Konrad C. Kęder, redaktor naczelny kwartalnika „FA-art”⁴¹.

Przeglądając *Informatory Miejskiej Biblioteki Publicznej im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu*, wydawane z okazji Sosnowieckich Dni Literatury, dochodzi się do wniosku, że ciągle poszerzała się liczba instytucji

³⁸ Zob. *Sprawozdanie z działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej im. G. Daniłowskiego w Sosnowcu za rok 2014*. Sporządziła D. SZATAN. Sosnowiec 2014, s. 1; *Sosnowieckie Dni Literatury. Informator*. Sosnowiec 2014, s. 3–4.

³⁹ Zob. *ibidem*.

⁴⁰ Zob. *ibidem*.

⁴¹ Zob. *Sosnowieckie Dni Literatury. Informator*. Sosnowiec 2015, s. 3–4.

współpracujących przy ich organizacji, czego dowodem są Sosnowieckie Dni Literatury w roku 2016, które odbyły się w dniach od 10 maja do 3 czerwca. Wtedy to do współpracy w ich przygotowaniu, oprócz wymienionych wcześniej instytucji, przystąpiły: Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach, Galeria Plakatu w Krakowie, Hotel Centrum w Sosnowcu. Patronowała im twórczość Williama Szekspira, bo w 2016 roku przypadała czterechsetna rocznica jego śmierci (1616). Wielkiemu dramaturgowi poświęcono więc wystawę, wykłady, widowisko literacko-muzyczne dla dzieci, *happening – Jestem Romeo, bądź moją Julią!*. Ponadto użytkownicy Biblioteki mogli poznać Martę Fox, Manuellę Gretkowską, Barbarę Ciwoniuk, Katarzynę Ryrych i innych pisarzy⁴². Zainteresowaniem cieszyła się wystawa: *Szekspir w polskim plakacie teatralnym* ze zbiorów Galerii Plakatu w Krakowie⁴³.

Kończąc refleksje, warto zapytać: czy biblioteki publiczne wspierają edukację polonistyczną? Trudno zaprzeczyć. Mają ku temu odpowiednio zorganizowany warsztat pracy. A przede wszystkim, jak dowodzą badania, dostrzegają możliwość pełnienia zadań kulturalnych i edukacyjnych. O tym, że je podejmują⁴⁴, świadczy działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu.

⁴² Zob. *Sosnowieckie Dni Literatury. Informator*. Sosnowiec 2016, s. 1

⁴³ Zob. *ibidem*, s. 3.

⁴⁴ M. KISIŁOWSKA: *Biblioteki publiczne a „kultura iwentu”...*, s. 68.